

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 9 юни 2022 г.
(OR. fr)

9923/22

SOC 367
EMPL 247

БЕЛЕЖКА

От:	Председателството
До:	Делегациите
Относно:	Социални мерки за временна закрила на разселените от Украйна лица – Бележка с насоки от председателството

Приложено на делегациите се изпраща бележка с насоки от председателството по посочената по-горе тема с оглед на обсъжданията по време на работния обяд на Съвета EPSCO на 16 юни 2022 г.

Заседание на Съвета EPSCO (заетост – социални въпроси)

Люксембург, 16 юни 2022 г.

Социални мерки за временна закрила на разселените от Украйна лица

От началото на руската агресия срещу Украйна Европейският съюз и държавите членки се мобилизираха изцяло, за да отговорят по начин, съизмерим със сериозността на обстоятелствата. Още на 24 февруари 2022 г. Европейският съвет осъди най-категорично тази агресия и призова за бързи и конкретни ответни действия¹.

Освен това Европейският съюз даде силен и бърз отговор чрез мерките и санкциите срещу Русия, а държавите членки проявиха солидарност, като приеха над 6 милиона души, бягащи от войната, 90% от които жени и деца. Над 3,5 милиона души бяха приети в Полша или преминаха транзитно през нея. По оценка на Върховния комисар на ООН за бежанците 2,1 милиона украинци са се завърнали в Украйна. Понастоящем потоците по границите се стабилизират², като от 10 май връщащите се в Украйна са повече от тези, които влизат в ЕС. Регистрираното движение вече е сравнимо с това от предходните години.

¹ Док. 1/22.

² Според Върховния комисар на ООН за бежанците над 2,1 милиона украинци вече са се завърнали в Украйна от 24 февруари 2022 г. (<https://data.unhcr.org/fr/situations/ukraine>).

Реализирани инициативи

На 3 март Съветът на Европейския съюз единодушно реши незабавно да бъде задействан механизмът, предвиден в директивата от 2001 г. за предоставяне на временна закрила в случай на масово навлизане на разселени лица³. Статутът на временна закрила гарантира незабавна защита и определени права, сред които право на пребиваване, достъп до пазара на труда, достъп до жилищно настаняване, социално подпомагане, медицинска помощ, достъп до образование за децата, право на законно настояничество на непридружените ненавършили пълнолетие лица и право на средства за издръжка. Понастоящем Европейската комисия подготвя практически насоки под формата на съобщение относно интеграцията на пазара на труда, професионалното образование и обучение и ученето за възрастни.

За да изясни този механизъм и да предостави възможно най-добрата подкрепа на държавите членки, на 23 март Европейската комисия прие съобщение относно оперативните насоки за оказването на временна закрила⁴. Това съобщение предоставя насоки за обхвата на директивата, условията за полагане на грижи за децата, по-специално за непридружените деца, свободното движение, регистрацията и докладването. Беше създадена и платформа за солидарност, за да се координира оперативната реакция между държавите членки и да се улесни мобилизирането на съответните инструменти на ЕС.

³ Директива 2001/55/ЕО.

⁴ Док. 7439/22.

Помощта за бежанците от Украйна да се интегрират в държавите членки, и по-специално в сферата на заетостта, е приоритет, споделян от държавите членки. По този начин ЕС мобилизира средства⁵, улесни признаването на професионалните квалификации⁶ и гарантира правото на достъп до професионално обучение, за да улесни интеграцията на бежанците на пазара на труда в зависимост от нуждите на предприятията в държавата членка, в която са се установили, както е предвидено в Директивата за временната закрила.

От активирането на временната закрила са регистрирани 2,8 милиона бенефициенти.

Успоредно с активирането на схемата Комисията потвърди ангажимента си към разселеното украинско население, като още на 8 март прие съобщение относно европейската солидарност с бежанците и хората, бягащи от войната в Украйна⁷. Европейският съюз работи също за мобилизирането на редица средства за посрещане на нуждите на Украйна от финансиране и за подготовка на нейното възстановяване⁸⁹.

⁵ В контекста на инициативата „Действия за сближаване в полза на бежанците в Европа“ (CARE) измененията на съществуващите регламенти бяха съсредоточени върху предоставянето на повече гъвкавост на държавите членки да мобилизират бързо неизразходваните средства от програмния период 2014 – 2020 г., включително Европейския социален фонд (ЕСФ).

⁶ Например Препоръка (ЕС) 2022/554 на Комисията от 5 април 2022 г. относно признаването на квалификациите на лицата, бягащи от руското нашествие в Украйна, или Съобщението на Комисията относно привличането на умения и таланти в Европейския съюз (ST 8556/22).

⁷ Док. 7027/22.

⁸ Изменено предложение за регламент за изменение на Регламент (ЕС) № 1303/2013 и Регламент (ЕС) № 223/2014 по отношение на увеличаването на предварителното финансиране от средствата по линия на REACT-EU.

⁹ Съобщение (COM (2022) 233 final) от 18 май 2022 г. относно помощта за Украйна и нейното възстановяване.

Като последващо действие във връзка с тези мерки планът от 10 точки, представен на извънредното заседание на министрите на вътрешните работи на 28 март, за по-тясно европейско координиране на приемането на хора, бягащи от конфликтната зона, представлява пътната карта на европейската помощ.

Мерки за приемане и защита на уязвими лица

Масовият приток на бежанци, предимно жени – сами или с деца, излага хората, бягащи от конфликта, на сериозни рискове, свързани с трафик на хора, незаконно осиновяване, сексуална експлоатация и изнасилване. В този контекст зачитането на най-елементарните социални права се превръща както в задължение, така и в предизвикателство за всички държави членки, които носят отговорност за защитата на най-уязвимите групи от населението, по-специално децата и непридружените непълнолетни лица, възрастните хора, хората с увреждания и ромите.

В този контекст Европейската платформа за солидарност прие план за борба с трафика на хора. В него се определят насоки на европейско равнище и на равнище държави членки за предотвратяване и борба с трафика, но също и за идентифициране, подкрепа и защита на жертвите на трафик. На 13 май Комисията обяви също отпускането на 1,5 милиона евро за конкретен проект в подкрепа на Фонда на ООН за населението (FNUAP) за подпомагане на жените и момичетата в Украйна чрез предоставяне на услуги в областта на сексуалното и репродуктивното здраве.

Въпреки това за държавите членки остават важни предизвикателствата, свързани с предотвратяването и борбата с рисковете от експлоатация и насилие, по-специално по отношение на жените и момичетата, както и с осигуряването на подходяща медицинска подкрепа във връзка със сексуалните и репродуктивните права за жертвите на сексуално насилие и изнасилване.

На последното си извънредно заседание на 30 май Европейският съвет потвърди подкрепата си за Украйна и решимостта си за приемане на бежанците и осигуряване на сигурност за тях, включително чрез подпомагане на съседните на Украйна държави¹⁰.

Що се отнася конкретно до децата, още през март 2022 г. Европейската комисия призова държавите членки да вземат предвид специфичното положение на украинските деца бежанци в своите национални планове за прилагане на Европейската гаранция за децата. В заключенията си относно Стратегията на ЕС за правата на детето, одобрени на 9 юни 2022 г., Съветът се съсредоточи допълнително върху специфичните рискове и мерки за децата в извънредни или кризисни ситуации.

От своя страна Украйна призова голям брой държави членки да подпишат меморандум за сътрудничество в областта на социалната закрила на временно разселените деца, жертви на военни действия и въоръжени конфликти. Държавите членки координираха своя отговор както на национално равнище въз основа на насоките, предложени от Европейската комисия, така и допълнително на равнището на Съюза. Ето защо се обсъжда проект за политическа позиция на Съвета, която се отнася по-специално до приложимите европейски и международни инструменти, които могат да осигурят ефективна рамка за изпълнение. По-специално, този документ ще насърчи държавите членки да засилят трансграничното си сътрудничество в полза на децата и да им предоставят безплатно услугите и грижите, от които се нуждаят.

Като продължение на дебата от предходното заседание на Съвета EPSCO на 14 март, председателството предлага нов обмен на мнения относно различните практики, инициирани на национално равнище с цел защита на социалните права на бежанците от Украйна и насърчаване на тяхната пълна интеграция в обществото.

¹⁰ Док. 21/22.

Във връзка с това министрите се приканват да отговорят на следните въпроси:

- Какви конкретни действия са предприети във Вашата страна в изпълнение на социалните мерки, предвидени в Директивата за временната закрила, за да се улесни приемането на бежанци от Украйна, по-специално по отношение на жените и децата?
 - Как да се насърчи интеграцията на бежанците, по-специално на жените, на пазара на труда в приемащите държави членки, както и защитата на социалните права на бежанците?
 - Какви други инициативи могат да бъдат предвидени за насърчаване на социалната интеграция на най-уязвимите групи бежанци?
-